

## OPPONENSI VÉLEMÉNY

**Tóth Zsuzsanna**

### **„KONVERGENCIA VIZSGÁLATOK AZ EURÓPAI UNIÓBAN – A VISEGRÁDI NÉGYEK FELZÁRKÓZÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSE KITERJESZTETT KONVERGENCIA-INDEX ALKALMAZÁSÁVAL”**

című doktori (PhD) értekezéséről

#### **Az értekezés témájának újszerűsége, jelentősége**

A Jelölt az Európai Unió szempontjából rendkívül fontos és aktuális témát tárgyal. Már a Római Szerződés is foglalkozik a területi kiegyenlítődés kérdésével, a megoldást akkor a kereskedelem liberalizációban látták, majd később létrehozták az úgynevezett Strukturális Alapokat és a Kohéziós Alapot, amelyek a gazdasági-társadalmi fejlettségbeli különbségek csökkentését hivatottak szolgálni. Az EU költségvetésében (a 7 éves ciklusokban) ezek mindig nagy részarányt képviseltek és képviselnek, így azok hatékony hasznosulása és vizsgálata nagyon fontos feladat.

Különösen érdekes a konvergencia teljesülését olyan tagállamok esetén vizsgálni, amelyek újonnan csatlakoztak a Közösséghez és egy olyan országcsoporthoz jelentenek, amelyben az együttműködésnek és az összetartozásnak komoly történelmi gyökerei is vannak.

#### **A feldolgozott szakirodalom színvonala**

A szerző összesen 132 szakirodalmat dolgozott fel kutatómunkája során. Ezek mennyiségileg és minőségileg is megfelelnek a doktori (PhD) védésre benyújtott dolgozatokkal szemben támasztott követelményeknek. A hivatkozások pontosak és visszakereshetők a szövegben. A 133. hivatkozás tulajdonképpen 21 különböző Tanácsi véleményt tartalmaz 21 EU tagország konvergencia programjáról, tehát nem egy, hanem további 21 feldolgozott szakirodalmat

jelent. A hivatkozásokban nemcsak közgazdasági szakmai, hanem módszertani művek is szerepelnek, amelyeket esetleg egy-két továbbival még ki lehetett volna egészíteni (pl.: Sajtos-Mitev, 2007), de jelen formájukban is eléri a megkívánt szintet.

### **A választott adatbázis és módszertan**

A dolgozat a 2000 és 2013 évek között vizsgálja a konvergenciát a visegrádi négyek (Csehország, Szlovákia, Lengyelország és Magyarország) tekintetében. Ezt a vizsgálatot azonban nem leegyszerűsítve, hanem több oldalról végzi, nevezetesen áttekinti a nominális-, a reál- és a szerkezeti konvergenciát is. Mindhárom konvergencia vizsgálata több mutató alapján történik, így úgynevezett kompozit mutatókat képez. Ennek előnye, hogy nem egy kiragadott változó alapján értékeli a társadalmi-gazdasági folyamatokat. Hátrányként jelentkezhethet, hogy nem biztos, hogy minden lényeges változó szerepel a vizsgálatban, azonkívül, a változók közötti súlyozás is kérdéses lehet (és nincs rá egyértelmű válasz), valamint mértékegységbeli és nagyságrendi problémák is felmerülhetnek.

A Jelölt elemzései korrektek, ötletesek és egyediek. A dolgozat nagy erényének tartom a pontozásos kompozit-mutatók kialakítását és számszerűsítését.

### **A dolgozat táblázatai és ábrái**

A disszertáció-tervezet 43 darab számozott táblázatot és 48 darab számozott ábrát tartalmaz a mellékletek nélkül, ez bővülést jelent a műhelyvitára benyújtott anyaghoz képest. A kifogásolt hiányosságokat pótolta a Jelölt (néhány ábránál hiányzott az ordináta („y”) tengely mértékegysége). Általában elmondható, hogy az ábrák és táblázatok céltudatosan és jól szerkesztettek, kifejezik Jelölt elemzéseinek eredményeit, valamint mondanivalóját.

### **A dolgozat szerkezeti felépítése, külső megjelenése**

A dolgozat struktúrája megfelel a Pannon Egyetem Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola szabályzatában rögzített kívánalmaknak. A munka jól tagolt, a 9 fejezetet különíti el a Jelölt az Irodalomjegyzékkel és a Mellékletekkel együtt, a fejezetrészeket decimális rendszerben, jól áttekinthetően osztja fel. A következtetésekkel, javaslatokkal, új tudományos eredményekkel és az összefoglalással együtt (mellékletek nélkül) a disszertáció 129 számozott oldalból áll. A munka lényegi részének a 6. és 7. fejezetet tekintem, itt ismerteti az elemzéseket és állapítja meg eredményeit, valamint fogalmazza meg téziseit, összesen 87 oldalon keresztül (a „További kutatási lehetőségek” című 7.6. alfejezetet már nem sorolom ide). Ez a dolgozat jelentős részét, közel kétharmadát teszi ki, ami jelzi az alapos és sokrétű kutatómunkát. A dolgozat struktúrája, a fejezetek egymáshoz viszonyított terjedelme egy arányaiban is megfelelő munkát jelez.

### **Jelölt publikációs teljesítménye**

A Jelölt publikációs teljesítménye megfelel a Pannon Egyetem Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola előírásainak. Ezek között 3 magyar nyelvű és 1 idegen nyelvű tudományos folyóiratban megjelent cikk, valamint 7 magyar nyelvű és 1 idegen nyelvű konferencia előadás szerepel. Különösen figyelemreméltó, hogy ezek mindegyike egyszerzős publikáció.

### **Kutatási kérdések, hipotézisek, tézisek**

A dolgozatban 5 kutatási kérdés és 4 hipotézis került megfogalmazásra. Ezek megfogalmazása pontos, jól vizsgálható területeket és időszakot jelentenek. A műhelyvitan javasoltaknak megfelelően egyértelművé tette a hipotézis-tézis, feltevés-eredmény logika összefüggését. Az első tézis egy új kompozit-mutató megalkotását jelenti. Ez helytálló és szinkronban van az első hipotézissel, az új

eredmények fejezetben feltüntetett további eredmények (konvergencia szintekre bontása, belső konvergencia kérdése) tulajdonképpen ennek folyományát jelentik. A javasoltaknak megfelelően a 7.5 fejezetben külön részt szentelt a téziseknek és minden hipotézishez tézist állapított meg. Az első tézist újszerűnek eredménynek, a másodikat, harmadikat és negyediket új eredménynek fogadom el.

### **Általános vélemény**

A dolgozat a **Jelölt saját** kutatásain alapuló **munkája**.

A disszertáció **új tudományos eredményeit** a fentiek alapján **fogadom el**.

A Jelölt **publikációs tevékenysége megfelel** a Pannon Egyetem Gazdálkodás-és Szervezéstudományok Doktori Iskola Tanácsa által előírt **követelményeknek**.

**Mindezeket figyelembe véve Jelölt munkáját nyilvános védésre javasolom, és eredményes védés esetén számára a doktori (PhD) fokozat odaítélését támogatom.**

Veszprém, 2016. május 18.

**Dr. habil. Molnár Tamás**  
egyetemi docens